

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annales Episcoporum Slesvicensium

Cypraeus, Johann Adolph

Coloniae Agrippinae, 1634

Capvt II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64615)

Hic sua tranquille traduxerat ocia vite,
 Consilio prestans, ingenijq; bonis.
 Sæua trucidis genitor tractauerat arma Gradui,
 Henricus celebri nomine vectus Eques.
 Cum Patre iam dormit socia Dethleuus in vrna,
 Qua sacra Baptismi sacra replentur aqua.

 C A P V T II.

A sene Niclao fasces deposcere cœpit
 Cum mitra Helricus, flamen vt esse queat.
 Omnia huic aqua spondens se lance daturum,
 Fluxa senem cogit postea flere fides.

HAc tempestate Anno 1477. Vir Nobilissimus Helricus von der Wisch / Episcopus Slesuicensis creatus ac designatus est, (ex qua Nobilissima ac Antiquissima in Holsatia Familia von der Wisch / præter alios strenuos ac insignes Viros eiusdem Generis ac Familiae adhuc in viuis superest, Georgius von der Wisch Vir magni Consilij, ac rerum gerendarum peritissimus : Illustrissimi Principis Slesuici & Holsatiae, &c. Domini Friderici, Domini mei Clementissimi Consiliarius summus atque intimus, Præfectus Aulae ac Diocesis Gottorpiensis, vnus ex reliquis meis olim Paræcis Viris Nobilissimis ac Strenuis, Aulae Officialibus ac Ministris, mei ante hac, & vt spero de hinc amantissimus, & me meisq; præclare meritis : cui vicissim, vt & omnibus conterraneis meis dilectissimis, exemplo popularis nostri Episcopi huius Slesuicensis Helrici von der Wisch, hominis Antiqua Religione ac Holsatica Fide, itidem antiqua ac auita Religionis ardens studium ac desiderium, Spiritus sancti

sancti illuminationem, ac eiusdem gratia ac auxilio veram ac synceram Diuinæ veritatis cognitionem, rectam fidem, & per eam aternam beatitudinem ex animo precor atque exopto,) idq; ex libera resignatione Domini Nicolai Wulfij, qui propter senectutem eo se munere abdicarat: certis tamen conditionibus: inter quas vna hæc erat, vt quotannis Nicolao pensionis nomine certam pecuniæ summam solueret, vnde se alere ac sustentare posset, quam integram etiam septennium fideliter dependit ac persoluit. Nam totidem annos Nicolaus à cessione Episcopatus, adhuc in viuis fuit. Hic Episcopus Helricus von der Wisch aliquot annos inservierat Christiano Primo, & Regi Ioanni, quorum præsidio ac patrocinio Episcopatum Slesuicensem adeptus erat. Postquam autem Episcopus factus, septem mille marcas fœnori accepit, & Episcopatum oppignoravit & obærauit, quem paulo ante Nicolaus, omni ære alieno, quo obstrictus erat, liberasset, omnia nomina quæ Ecclesia debebat, soluendo. Inter alia autem bona, etiam Decimæ in præfectura Tunderensi, pignori oppositæ fuerunt. Etsi autem Helricus eo nomine culpandus esse videatur: interim tamen de Capitulo benè meritis est, vt cuius consilio ac opera, Capitulum prædia, villas, ac rura in Hesel consecutum est & adeptum. Nam hoc negotium vnicè ipsi cordi fuit, ipsoq; Authore feliciter confectum. Qua de causa & eius memoria nobis sancta & consecrata esse debet.

Anno 1474. Sixtus Pontifex, literis datis ad Helricum Episcopum, seuerè mandat, vt à duobus vel tribus Episcopis accersicis, munus consecrationis recipiat, & iuramentum Fidelitatis præstet eâ forma, quam illi Pontifex præscribit. Exemplum literarum subiicimus. *Sixtus Episcopus Seruus Seruorum Dei, Dilecto*

filio Elrico, electo Slesuicensi, salutem & Apostolicam benedictionem. Cum nos pridem Ecclesie Slesuicensis, Pastoris regimine destituta, de Persona tua nobis & Fratribus nostris, ob tuorum exigentiam meritorum accepta, de Fratrum eorundem consilio, authoritate Apostolica duxerimus prouidendum, praeficiendo te illi in Episcopum & Pastorem, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur. Nos igitur ad ea, quae ad tua commoditatis augmentum cedere valeant, fauorabiliter intendentes, tuis supplicationibus inclinati, tibi, vt quocumque malueris Catholico Antistite, Gratiam & communionem Apostolicae sedis habente, accitis, & in hoc sibi assistentibus duobus vel tribus Catholicis Episcopis, similem gratiam & communionem habentibus, munus consecrationis recipere valeas, ac eidem Antistiti, vt recepto prius per eum nostro & Romanae Ecclesiae nomine à te fidelitatis debita solito iuramento, iuxta formam praesentibus annotatam, munus praedictum impendere liberè tibi possit, plenam authoritatem concedimus, earundem praesentium tenore facultatem. Volumus autem, & authoritate praedicta statuimus, & decernimus, quod si non recepto à te per ipsum Episcopum dicto iuramento, idem Episcopus munus ipsum tibi iniurare, & in illud suscipere praesumpserit, dictus Antistes à Pontificali officij exercitio, & tam ipse quam tu ab administratione tam spiritualium quam temporalium Ecclesiarum nostrarum suspensi sitis eo ipso. Praeterea volumus ad formam huiusmodi à te nunc praestiti iuramenti nobis de verbo ad verbum, per tuas patentes literas tuo sigillo obsignatas, per proprium nuncium quantocius destinare procurares. Quodq; per hoc Venerabili Fratri nostro Archiepiscopo Lundensi, cui praefata Ecclesia Metropolitico iure subesse dignoscitur, nullum impostero prauidicium generetur. Forma autem iuramenti, quod praestabis, hac est. Ego Clericus Electus Slesuicensis ab hac hora in antea fide-

fidelis & obediens ero B. Petro, Sanctæq; Apostolicæ
 Romanæ Ecclesiæ, & Domino nostro, Domino Sixto
 Papæ IV. suisq; successoribus Canonice intrantibus.
 Non ero in consilio aut consensu vel facto, vt vitam
 perdant aut membrû, seu capiantur, aut in eos violen-
 tæ manus quomodolibet ingerantur, seu iniuriæ ali-
 quæ inferantur, quouis quæsito colore. Consiliû
 vero, quod mihi credituri sint per se, aut nuncios, seu
 literas, ad eorum damnû me sciente nemini pandam.
 Papatum Romanum & Regalia S. Petri adiutor ero
 ad retinendum, & defendendum contra omnem ho-
 minem. Legatû Sedis Apostolicæ in eundo & redeun-
 do honorificè tractabo, & in suis necessitatibus adiu-
 uabo: Iura, Honores, & Priuilegia, & Authoritatē Ro-
 manæ Ecclesiæ Domini nostri Papæ & Successorum
 prædictorû conseruare, defendere, amare & promo-
 uere curabo. Nec ero in consilio, vel in facto, seu in
 tractatu, in quibus contra ipsum Dominû nostrû, vel
 eandem Roman. Ecclesiam aliqua sinistra vel præiu-
 dicialia, Personarû, Iuris, Honoris, Status & Potestatis
 eorum machinentur: & si talia à quibuscunq; tractari
 nouero vel procurari, impediã hoc pro posse, & quan-
 tocius potero commodè significabo eidem Domino
 nostro vel alteri, ad quẽ possit ad ipsius notitiam per-
 uenire. Romanorû S. Patrum Decreta, Ordinationes,
 Sentētijs, Dispositiones, Reseruaciones, Prouisiones,
 & Mandata Apostolica totis viribus obseruabo, & fa-
 ciã ab alijs obseruari. Hæreticos, Schismaticos, & Re-
 belles Dn. nostro vel successorib. pro posse persequar
 & impugnabo. Vocatus ad Synodum veniã, nisi præ-
 peditus fuero Canonica præpeditio. Apostolorû li-
 mina, Romana curia existente, circa singulis annis, vl-
 tra vero montes singulis biennijs per meipsum visita-
 bo. Et si post primam visitationem personaliter factã,

aliquo legitimo impedimento præpeditus, personali-
ter venire non potero, per aliquem fidum nuncium
de gremio meæ Ecclesiæ, aut alium in dignitate con-
stitutum, seu alias personatum habentem, & de statu
Ecclesiæ bene instructum, qui vice mea, Apostolico
conspectui se præsentare, & de legitimo impedimen-
to huiusmodi saltem per iuramentum legitimum, fi-
dem facere teneatur. Id autem implebo. Possessiones
vero ad mensam meam pertinentes, non vendam, ne-
que donabo, neque impignorabo, vel de nouo infeudabo,
vel aliquo modo alienabo, etiam cum consensu
capituli Ecclesiæ meæ, inconsulto Pontifice Roma-
no. Sic me Deus adiuuet & hæc sancta Dei euange-
lia. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incar-
nationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo
septuagesimo quarto. Tertiodecimo Maij. Pontifi-
catus nostri anno Tertio.

Ex his colligitur primò, Pontificem Ecclesiæ Sles-
uicensi Episcopum prouidisse, & Helricum huic mu-
neri destinasse; idque, vt fertur, de consilio Regis &
Ducis vt paulò ante notauimus. Deinde Slesuicen-
sem Episcopum Romano Pontifici, fidem & iusu-
randum dedisse, eiq; obstrictum fuisse. Iuramenti ca-
pita multa sunt, sed vnum memorabile & notatu di-
gnum, quod Episcopus iuratus promittit, se nihil
quicquam de bonis, aut prædijs Ecclesiasticis aliena-
turum, ne quidem consentiente Capitulo, sine Pon-
tificis ratihabitione & consensu. Quod si semper
obseruatum fuisset, minus laboraremus, & Episcopa-
tum auctiorem haberemus.

Hic itaque Helricus Episcopus pensionarius sedit
annos septem (nam totidem Nicolaus vixit post-
quam cessisset Episcopatu) & annis septem liber, vt
pensionem nullam solueret. Tandem autem Lubecæ
è viujs

è viuis excessit Anno 1488. Decimo nono Aprilis, die Sabbati. Slesuici sepultus die S. Georgij. Quamuis sepulchrum aut lapis nullus, quod sciam, extet, eius nomine insignitus. In choro tamen Cathedra Episcopalis ex calce conflata, eius insignia continet, lupis nimirum insignita, vt verisimile sit, eam eius iussu confectam & adornatam esse; sed & fenestræ quædam in Choro extant, quas ille conficiendas curauit.

Anno 1461. Hamburgenses Homagium Regi Christiano præstare recusabant: quamuis obedientiam & submissionem promitterent. Anno 1471. die Trium Regum mare inundauit maximè Frisiam & Dithmarsiam ruptis aggeribus. In Dithmarsia ad Aquilonem damnum maximum datum est. Anno 1476. emit Capitulum Slesuicense prædium Hackstedense, vna cum rure à Metta Soesteden de Buckhauen. Bona illa maioris & carius estimata & empta fuerunt, quam proventus annui ferre, & coloni soluere possent. Qua de causa multum de annuis pensionibus Capitulo remissum fuit. Anno 1480. Christianus cum Dithmarsis agere & tractare cæpit, vt sese dederent, quod eos Imperator Fridericus Regi Dania subiecisset.

C A P V T III.

IOANNES Christiani primi filius Rex Dania 95. Norvegia Anno Christi 1483. & Suecia Anno Christi 1497. Natus Anno C. 1455. Licet Meldorpium in Dithmarsia expugnauerit, postea tamen superatus multis desideratis, vtpote duobus Comitibus Oldenburgensibus, Ottone & Adolpho, 67. Nobilibus & aliis, vix vitam ipsemet seruaui Anno Christi 1500. 17. February. Vxor CHRISTINA, filia Ernesti Electoris Saxonici, nupta Anno Christi 1478.